

УМНА ДЕВОЙКА

Превод от руски: Ран Босилек, 1956

chitanka.info

Имало едно време двама братя: единият беден, другият богат. Съжалил се богатият над бедния, че си няма ни лъжица, ни паница, дал му дойна крава и рекъл:

— Вземи кравата, па ще ми отработваш за нея.

Почнал бедният брат да отработва. Но на богатия му досвидяло за кравата и казал на брата си:

— Върни ми кравата!

Беднякът се примолил:

— Не си я вземай, братко! Нали ти отработих за нея.

— Отработил си като кучето на нивата! А гледай кравата каква е! Дай ми я, дай!

— Няма да ти я върна, брате. Дал съм работа за нея!

Тоя тъй, оня иначе — отишли двамата братя да ги оправи господарят в село. Но господарят не искал да си бие главата — да мисли кой е прав, кой крив. Затова им казал:

— Ще ви задам гатанка. Който отгатне гатанката, негова ще бъде кравата.

— Каква е гатанката? — попитали братята.

— Слушайте: кое нещо е най-сито, най-бързо и най-мило на света? Мислете днес! Утре елате да кажете кой какво е намислил.

Отишли си братята. Богатият си рекъл: „Играчка е това, не гатанка. Кое може да бъде по-сито от господарските свине, по-бързо от господарската хрътка и по-мило от парите? Моя ще бъде кравата!“

Бедният брат се върнал в къщи. Мислил, мислил — не можал нищо да измисли. Разтъжил се. Забелязала го дъщеря му, че ходи замислен. Попитала го:

— Защо си така натъжен, татко? Какво каза господарят?

— Господарят ни зададе такава гатанка, че можеш главата си да разбиеш и пак да не я отгатнеш!

— Каква е гатанката?

— Ето каква е: кое на света е най-сито от всичко, най-бързо от всичко, най-мило от всичко?

— Е, татко, най-сито от всичко е майката земя — тя всички храни и пои и всички поглъща; най-бързо от всичко е мисълта — с мисълта, където искаш, можеш да прелетиш; а най-милото е сънят — колкото и да е приятно на човека, той всичко напуска, за да заспи.

— Тъй е, тъй е — рекъл бащата. — Имаш право! Така и аз ще кажа на господаря.

На другия ден отишли двамата братя при господаря. Той ги попитал:

— Е, отгатнахте ли?

— Отгатнахме — рекли.

Богатият най-напред заговорил:

— Най-сито от всичко са твоите свини, господарю, най-бързо от всичко е твоята хрътка, а най-мило от всичко — паричките.

— Е-е-е, лъжеш, лъжеш — казал господарят. — Е, а ти? — обърнал се към бедния.

— Няма нищо по-сито, господарю, от майката земя: тя всички храни, всички пои и всички поглъща.

— Право, право — съгласил се господарят. — Е, а кое е най-бързо?

— Най-бързо от всичко е мисълта — с нея, където поискаш, прелетяваш.

— Така. А най-мило от всичко кое е? — попитал господарят.

— Най-мило е сънят. Колкото и приятно да е на човека, той оставя всичко, за да заспи.

— Така е, всичко е така! — рекъл господарят. — Твоя е кравата. Само право ще ми кажеш — сам ли отгатна гатанката, или някой ти помогна?

— Самата истина ще си кажа, господарю — отвърнал беднякът. — Аз си имам щерка Маруся. Тя ме научи.

Разсърдил се господарят:

— Как може така! Аз съм толкова умен, а тя просто момиче — моята гатанка да отгатне! Чакай, ще ѝ дам да разбере! На̀ ти десет варени яйца. Занеси ги на дъщеря си. Нека насади с тях квачка. Квачката за една нощ да излюпи пилета. Пилетата да пораснат. Дъщеря ти да заколи три от тях. Сутринта да ги опече! А ти, докато стана, да ми ги донесеш. Ще чакам. Ако не сторите това — лошо ще си изпатите — и ти, и дъщеря ти!

Отишъл си беднякът в къщи и заплакал. Дъщеря му го попитала:

— Защо плачеш, татко?

— Как да не плача, дъще! Господарят изпрати десет варени яйца. Заповяда да насадиш с тях квачка, за една нощ квачката да излюпи и

отгледа пилета и ти да му опечеш три за закуска.

Дъщерята взела гърне каша и рекла:

— Занеси, татко, тая каша на господаря и му кажи: да разоре нива, да посее кашата, да израсте просо, да го окоси, да го овършее и да ми изпрати една-две торби — да отхраня пилетата, които ще се излюпят от тия яйца.

Занесъл бащата кашата на господаря и му казал, както го научила дъщеря му.

Господарят гледал, гледал кашата, па я хвърлил на кучетата. После взел стръкче лен, дал го на бедняка и казал:

— Занеси тоя лен на дъщеря си. Нека тя го натопи, да го изсуши, да го очука, да го опреде и да изтъче сто лакти платно. Ако не стори това, лошо ще си изпатите и двамата!

Върнал се беднякът в къщи и пак заплакал. Дъщеря му го попитала:

— Защо плачеш, татко?

— Как да не плача? Господарят праща това стръкче лен да го натопиш, да го изсушиш, да го очукаш, да го определиш и да изтъчеш сто лакти платно.

Маруся взела нож, отсякла тънка пръчица, дала я на баща си и му поръчала:

— Занеси, татко, тая пръчица на господаря. Нека ми направи той от нея стан да изтъка платното.

Занесъл беднякът пръчицата на господаря и му казал, каквото поръчала дъщеря му. Господарят гледал, гледал, па захвърлил пръчицата и си казал:

„Мъчно ще надхитря тази девойка!“ После мислил, мислил, па рекъл на бедняка:

— Иди кажи на твоята дъщеря да ми дойде на гости, но така, че нито да върви, нито да язди, нито боса, нито обута, нито с подарък, нито без подарък. Ако не стори това, лошо ще си изпатите двамата!

Връща се бащата, плаче. Намира дъщеря си, казва й:

— Какво ще правим сега, дъще? Господарят заръча така и така. — И той й разказал всичко.

— Не се бой, татко! — рекла дъщерята. — Всичко ще се нареди. Иди купи жив заек.

Купил бащата жив заек. Дъщерята нахлузила обувка на единия си крак, а другия оставила бос. После хванала врабче, взела шейна, впрегнала козел. Стиснала заека под мишца, хванала с ръка врабчето, поставила единия си крак на шейната, а с другия стъпвала по пътя — единия крак се вози, а с другия върви.

Така пристигнала в господарския двор. Като я видял господарят, извикал на слугите:

— Пуснете кучетата!

Слугите насъскали кучетата! Но девойката пуснала заека. Кучетата оставили гостенката и подгонили заека. Девойката се приближила до господаря, поклонила се и рекла:

— Нося ти, господарю, подарък — и му подаде врабчето.

Господарят посегнал да го вземе, но тя го пуснала и то — фърр! — отлетяло.

През това време дошли селяни да ги оправя господарят. Той ги попитал:

— Какво има?

Единият отговорил:

— Ето какво, господарю: нощувахме двамата на полето. Като станахме тази сутрин, гледам — моята кобила ожребила конче.

Другият селянин го пресякъл:

— Лъжеш! Моята го ожреби! Оправяй ни, господарю!

Господарят мислил, мислил, па рекъл:

— Докарайте тука впрегнатите кобили. Доведете и кончето и го пуснете! Към коя кобила подрипне, тя го е ожребила.

Докарали впрегнатите кобили, пуснали кончето. Двамата селяни завикали, замахали с ръце — всеки искал към своята кобила да насочи кончето. То се объркало и избягало настрана. Почудил се господарят какво да прави. Тогава умната девойка каза:

— Кончето вържете, а кобилките разпрегнете и ги пуснете — която се затича към кончето, тя е неговата майка.

Така направили. Разпрегнали кобилите. Вързали кончето. Пуснали кобилите. Едната затичала към кончето. Другата стояла на мястото си.

Разбрал господарят, че не може да надхитри такава умна девойка и я пуснал да си отиде.

От тоя ден тя още повече се прочула.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.